

4. TÜRKİYE AVRUPA FORUMU

SONUÇ DEKLARASYONU (GEÇİCİ)

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

www.tasam.org

4. TÜRKİYE - AVRUPA FORUMU

“Yeni Dönem Türkiye - AB Perspektifi

Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı: Fırsatlar ve Riskler”

(21- 22 Kasım 2013, İstanbul)

SONUÇ DEKLARASYONU

(GEÇİCİ)

1 - 4. Türkiye - Avrupa Forumu, 21-22 Kasım 2013 tarihleri arasında İstanbul’da dostane ve samimi bir ortam içinde cereyan etmiştir.

TASAM Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi ev sahipliğinde gerçekleştirilen Forum’da “Yeni Dönem Türkiye - AB Perspektifi | Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı: Fırsatlar ve Riskler” ana teması üzerine odaklanılmıştır. Toplantı’ya; Avrupa ülkeleri, ABD ve Türkiye’den, siyaset adamları, diplomatik misyon temsilcileri, düşünce ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri ile akademisyenler ve medya temsilcileri katılmışlardır. Forum çalışmalarında Türkiye ve Avrupa bakış açısından AB’nin mevcut durumu ve Türkiye ile ilişkileri incelenmiş, AB’nin ABD ile devam eden “Transatlantik Ortaklık” sürecinin amaçları ve kapsamı sorgulanmış, kısa ve uzun vadeli sonuçları tüm bileşenleri ile çok boyutlu şekilde irdelenmiştir.

2 - Forum’da; “AB’nin Geleceği: Ekonomik ve Siyasi Birliğin Aşamaları”, “AB - Türkiye İlişkilerinde Mevcut Durum ve Ekonomi Politikaları”, “Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTYO): Amaçlar Ve Güçlükler”, “TTYO ve AB Politikalarına Etkileri”, “TTYO ile Türkiye’nin Beklenti ve Öngörüler”, “TTYO ve Uluslararası Ekonomik Güvenlik ve Çok Boyutlu İlişkilere Etkisi” başlıklı oturumlarda ilgili konular ele alınmış, farklı bakış açılarını temsilen çeşitli ülkelere gelen konuşmacı ve dinleyicilerin yorum ve sorularıyla konuların daha net anlaşılması ve yorumlanması sağlanmıştır.

3 - Avrupalı Kimliği üç temel üzerine inşa edilmiştir; Antik Yunan Felsefesi geleneği, Roma Hukuku geleneği ve Hıristiyan gelenek... Kimlik oluşumu, Avrupa'da İslamofobi gerçeğinin ortaya çıkmasına da yol açmıştır. Bu bağlamda AB'nin Türkiye politikasını özetleyen görüşler, Türkiye'nin AB politikalarıyla uyum içinde hareket ederek AB'nin bir parçası olarak kalması ama AB'nin içinde yer almaması üzerine yoğunlaşmaktadır. Avrupa'dan gelen görüşler ise bu ikili ilişkileri çok karmaşık bulmakta ve iki tarafın da bazı konularda direktmesiyle sürecin zora girdiğini değerlendirmektedir.

4 - Türkiye aynı anda (Şanghay İşbirliği Örgütü, Gümrük Birliği, vb.) birçok küresel ortaklığa üye olamayacağı için yolunu belirlemek zorundadır. Gümrük Birliği içinde kalması hâlinde TTYO'nun gelecekteki şartlarına göre politikalarını yeniden şekillendirmesi gerekecektir. Zira AB üyesi olmadan Gümrük Birliği üyesi olan Türkiye TTYO'nun dışında bir Ülke olarak kalırsa büyük kayıplarla yüzleşebilir. Bu da uygulama olarak Türk dış politikasının etkileneceği anlamına gelmektedir.

5 - TTYO'nun oluşturulmasındaki muhtemel ana etkenler; Asya'da oluşan (Çin ve Hindistan gibi) yeni marketlere karşı Batı'daki rakiplerin ittifak kurma zorunluluğu, Dünya Ticaret Örgütü bünyesindeki ilişkilerin çok taraflı ve karmaşık olması ve AB'nin ekonomik krizden kesin çıkışı için küresel ölçekte kapsamlı bir reform ihtiyacı gibi küresel ekonomik düzenin getirdiği aksaklıklar üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede düşünüldüğünde söz konusu anlaşmanın "korumacı" yaklaşımlarla tasarlandığı görülebilir. Çin'e karşı alınmakta olan önlemler net olmasa da özellikle Çinli akademisyenler TTYO'yu Çin dış politikasına doğrudan müdahale için bir adım olarak görmektedir.

6 - TTYO, Dünya nüfusunun sadece yaklaşık %12'sini içine alacak fakat Dünya'nın en büyük pazarını oluşturacaktır. Ayrıca küresel ekonominin en büyük açmazlarından biri haline gelen işsizlik sorununa da olumlu etkisi olacağı düşünülmektedir. Bu getirilere karşın Türkiye gibi Meksika ve Kanada içinde de olumsuz ekonomik etkilerinin olacağı öngörülebilir sonuçlar arasındadır. Bu ortaklık görüşmelerinin sonucu olarak ABD'den AB'ye ihracatın %33 artırılması ve gümrük vergilerinin kaldırılması düşünülmektedir.

7 - En temel istatistiklere göre AB ile ABD arasındaki endüstriyel alan çok yüksek meblağdaki sermayeyi ve genel olarak parayı içermektedir. Bu büyük çaptaki ekonomik varlığın varacağı ortaklık anlaşmasının bir taraftan tüketiciler için fiyatların düşmesi gibi ciddi faydaları olurken diğer taraftan AB - ABD Ortak Pazarı, dünyada küresel rekabet içinde dünyanın en güçlü ekonomik yapısının oluşmasını sağlayacaktır. Bazı kanun ve kurallar bu çerçevede güç kazanırken bazıları da düzeltme geçirecek veya kaldırılacaktır. Tüketiciyi koruma kanunları da bu çerçevede inovatif olarak önceden değerlendirilmelidir..

8 - AB'nin geleceği ele alındığında, karşımızda güvenlik temelli bir birlikteliğin getirdiği sorunlar çıkmaktadır. AB küresel dünyanın parçası haline gelme yolunda hareket etmektedir. Fakat bu süreç AB'yi yeni dünya düzeni içinde yer almak ile kendi bölgesel sistemi içinde devam etmek arasındaki tercihe itmektedir.

9 - Genel görüş olarak Türkiye'nin AB üyelik hedefinde sabit kalması değerlendirilmekte, ancak ortak para birimi (avro) konusunda çekinceler öne çıkmaktadır. Bunun nedeni olarak avronun istikrarsızlığı ve Türkiye ekonomisi ile muhtemel uyumsuzluğu gösterilebilir. Avronun para birimi olarak dezavantajlarının avantajlarından fazla olduğu görüşü de hâkimdir. Avro bölgesi, özellikle ithalat - ihracat temelli endüstri firmaları ve iş hayatı mekanizmaları ile ilgilidir. Bu sebepten ötürü Yunanistan'daki kriz avro için hayati olmamakla birlikte İspanya veya İtalya'da benzeri bir durumla karşılaşılması avro bölgesi için acil durumu tetikleyecektir.

10 - Ekonomik kalkınmadaki en önemli noktalardan biri altyapı inşasıdır. Ancak bu şekilde hareketlilik ve esnekliğin temeli sağlanmış olabilir. Mevcut politikalar çerçevesindeki klasik güvenlik önlemleri değerlendirildiğinde bu ekonomik yaklaşımın benimsenmesi gerekir. TTYO'nun, küresel ekonomi sistemine etki edeceği açıktır. Bu yeni ekonomik sistem ile güvenlik politikalarının karşılıklı etkilendiği bir alan olarak Transatlantik bölgesi için oluşan yeni anlaşmaya "Ekonomik NATO" tabiri artık rahatça kullanılabilir.

11 - Siyaseten ve ekonomik olarak anlaşmanın her iki tarafıyla da yakın ilişkileri bulunan Türkiye her halükarda etki altına girecektir. Bu sebeple AB ve ABD, TTYO anlaşma sürecine girerken, Türkiye hem AB hem de ABD nezdinde çok taraflı görüşme trafiğine başlamalıdır. Hâlihazırda birçok ülke ile aynı anda yürütülen “Serbest Ticaret Anlaşmaları” süreçlerinde ABD’nin öncelik kazanacağı da açıktır.

12 - İlk on bir maddede özetlenen stratejik konseptte paralel olarak; Türkiye ile AB üyesi ülkeler ve kurumsal olarak AB arasında gerçekleşen - özellikle ekonomik anlamdaki - olumsuzluklar netleştirilmiş ve bunların kaynağı sorgulanmıştır. Çözüm yolları aranırken yapılması gerekenlerden çok, gerçekçi olarak yapılabilecekler incelenmiştir. TTYO ile AB ve ABD arasındaki anlaşmanın dünyayı nasıl etkileyeceği somut bir şekilde ifade edilmiştir. Bu anlaşma ile etki alanına girebilecek konular, ekonomik sistemlerdeki değişimler ve son olarak yeni ortaklar - yeni karşıtlar belirlenmiştir. Türkiye için çok yüksek ticaret hacmi olan taraflar ile gelecek vizyonu belirlenmeye çalışılmış, hem ticari olarak hem de doğrudan imzamız bulunan angajmanlar vesilesiyle söz konusu anlaşmanın Türkiye’ye etkileri ortaya konmuştur.

22 Kasım 2013, İstanbul